

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Finansdepartementet

Yttrande över Anpassningar av upphandlingslagstiftningen med anledning av EU:s IPI-förordning (Promemoria)

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Promemorian innehåller förslag till ändringar i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner och lagen (2010:1065) om kollektivtrafik.

Förslagen innebär att det i upphandlingslagarna synliggörs att det kan finnas bestämmelser som rör offentlig upphandling i unionsrättsliga bestämmelser och att sådana bestämmelser kan ha företräde framför den nationella lagstiftningen. Vidare anpassas vissa bestämmelser för att tydliggöra leverantörers rätt till rättsmedel vid upphandlande myndigheters eller enheters felaktiga tillämpning av unionsrättsliga bestämmelser om offentlig upphandling. Det klargörs också att upphandlande myndigheters och enheters tillämpning av sådan unionsrätt ingår i tillsynsmyndighetens tillsynsområde.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Promemorian innehåller förslag på vissa anpassningar i upphandlingslagstiftningen med anledning av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1031 av den 23 juni 2022 om tillträdet för ekonomiska aktörer, varor och tjänster från tredjeländer till unionens marknader för offentlig upphandling och koncession och förfaranden till stöd för förhandlingar om tillträde för ekonomiska aktörer, varor och tjänster från unionen till tredjeländers marknader för offentlig upphandling och koncession (Instrumentet för internationell upphandling – IPI), även kallad IPI-förordningen.

IPI-förordningen är direkt tillämplig vilket innebär att upphandlande myndigheter och enheter redan i dag är skyldiga att tillämpa förordningens bestämmelser i de fall den är tillämplig. Syftet med de föreslagna ändringarna är att anpassa svensk rätt till unionsrättsliga bestämmelser om upphandling. Anpassningarna bedöms inte vara mer omfattande än vad som får anses lämpligt och nödvändigt för att fullgöra Sveriges åtaganden gentemot EU.

Regelrådet finner redovisningen av bakgrund och syfte med förslaget godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Det anges i promemorian att ett alternativ till en generell reglering är att på flera ställen i upphandlingslagarna, som i förfarandereglerna om utvärdering av anbud och bestämmelserna om uteslutning av leverantörer, föra in en uppräkningslista av sådana artiklar i förordningar som innehåller bestämmelser med avvikande reglering. Förslagsställaren konstaterar dock att sådana upplysningar riskerar att snabbt bli daterade och att över tid bli många. På sikt skulle det därför bli svårt att få en överblick över upphandlingslagstiftningen och ta till sig dess innehåll. Sådana nackdelar uppkommer även om det skulle föras in en uppräkningslista av alla artiklar som innehåller bestämmelser om upphandling som förekommer i olika förordningar i de nationella bestämmelserna om rättsmedel och tillsyn.

Förslagsställaren bedömer, utifrån en avvägning av för- och nackdelar med de olika alternativen, att alternativet med generella bestämmelser är att föredra. Vidare anges att för att det inte ska framkomma osäkerhet vid rättstillämpningen är det samtidigt av stor vikt att hänvisningen är tydlig och att det inte förekommer tveksamhet kring vad som avses med hänvisningen.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Förslagsställaren redogör utförligt för behovet av anpassningar av upphandlingslagarna, med anledning av ändringar i IPI-förordningen, i ett särskilt avsnitt (4.1). Förslagsställaren bedömer vidare att de föreslagna lagändringarna är förenliga med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framgår tydligt av förslagsställarens konsekvensutredning att de föreslagna lagändringarna syftar till att säkerställa att svenska regler stämmer överens med unionsrättsliga bestämmelser om upphandling. Beskrivningen av förslagets överensstämmelse är därför tillräckligt tydlig.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Det anges i promemorian att IPI-förordningen trädde i kraft den 29 augusti 2022 och ska tillämpas på förfaranden för offentlig upphandling som har inletts eller inleds efter detta datum. Förslagsställaren anger att det talar för att förslagen i denna promemoria bör träda i kraft så snart som möjligt. För att upphandlande myndigheter och enheter ska vara skyldiga att tillämpa IPI-förordningens bestämmelser krävs dock att Europeiska kommissionen först genom en genomförandeakt antar en IPI-åtgärd.

I dagsläget har kommissionen varken antagit någon IPI-åtgärd eller offentliggjort något beslut om att inleda en utredning. Förslagsställaren föreslår mot denna bakgrund att de föreslagna lagändringarna bör träda i kraft den 1 februari 2025. Därutöver konstateras att det inte finns något behov av särskilda övergångsbestämmelser eftersom den frågan regleras i IPI-förordningen. Inget anges om behov av speciella informationsinsatser.

Regelrådet gör följande bedömning. Beskrivningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande är tillräckligt tydlig. Regelrådet har däremot inte kunnat utläsa en beskrivning av hur förslagsställaren ser på behovet av speciella informationsinsatser. Om förslagsställaren bedömer att det inte finns något behov av informationsinsatser ska det anges och motiveras i konsekvensutredningen. Avsaknaden av sådan beskrivning medför att konsekvensutredning är ofullständig i denna del.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande godtagbar.

Regelrådet finner redovisningen av behov av speciella informationsinsatser bristfällig.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Det framgår av förslagsställarens konsekvensutredning att de föreslagna lagändringarna berör leverantörer som tillhandahåller varor och tjänster på marknaden. Inget anges om berörda företag utifrån antal och storlek.

Regelrådet gör följande bedömning. Beskrivningen av berörda företag utifrån bransch är tillräckligt tydlig. Regelrådet har däremot inte kunnat utläsa en beskrivning av berörda företag utifrån antal och storlek. Regelrådet har dock förståelse för att det är svårt att ange detta eftersom det bland annat beror på hur många som kommer att välja att delta i upphandlingar. En utelämnad beskrivning kan därför godtas i detta ärende.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Det anges i konsekvensutredningen att genom de föreslagna lagändringarna tydliggörs att allmänna förvaltningsdomstolarna i mål om överprövning av upphandling enligt upphandlingslagarna kommer att kunna besluta om åtgärder även i de fall då leverantören gör gällande en felaktig tillämpning av unionsrättsliga bestämmelser om upphandling. Det tydliggörs också att leverantörer har rätt till skadestånd vid konstaterade fel i sådan rättstillämpning. Enligt förslagsställaren innebär detta att leverantörer får en bättre tillgång till rättsmedel inom ramen för offentliga upphandlingar. Förslagsställaren konstaterar därutöver att de anpassningar av svensk rätt som görs med anledning av IPI-förordningen inte medför några skyldigheter eller särskilda uppgifter för företag.

Regelrådet gör följande bedömning. Beskrivningen av påverkan på berörda företags verksamhet är tillräckligt tydlig. Regelrådet har däremot inte kunnat utläsa en beskrivning av påverkan på berörda företags kostnader och tidsåtgång. Regelrådet har dock förståelse för att det är svårt att göra en beloppsmässig uppskattning av förslagets påverkan på berörda leverantörer. Den befintliga beskrivningen är därför tillräckligt tydlig.

Regelrådet finner redovisningen av påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Regelrådet har inte kunnat utläsa en beskrivning av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag, och har heller inte för egen del kunnat se någon sådan påverkan. En utelämnad beskrivning kan därför godtas i detta ärende.

Regelrådet finner att en utelämnad beskrivning av påverkan på konkurrensförhållandena för berörda i detta ärende är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Regelrådet har inte kunnat utläsa en beskrivning av påverkan på företagen i andra avseenden, och har heller inte för egen del kunnat se någon sådan påverkan. En utelämnad beskrivning kan därför godtas i detta ärende.

Regelrådet finner att en utelämnad beskrivning av påverkan på företagen i andra avseenden i detta ärende är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Regelrådet har inte kunnat utläsa en beskrivning av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning. I det nu remitterade ärendet är det, såvitt Regelrådet kan bedöma, svårt att se hur särskilda hänsyn skulle kunna tas till små företag. En utelämnad beskrivning kan därför godtas i detta ärende.

Regelrådet finner att en utelämnad beskrivning av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning i detta ärende är godtagbar.

Sammantagen bedömning

I promemorian föreslås vissa anpassningar i upphandlingslagstiftningen som syftar till att anpassa svensk rätt till unionsrättsliga bestämmelser om upphandling. Förslaget innebär bland annat ett tydliggörande avseende leverantörers rätt till rättsmedel vid upphandlande myndigheters eller enheters felaktiga tillämpning av unionsrättsliga bestämmelser om offentlig upphandling.

Förslagsställaren redogör utförligt för bakgrund och syfte med förslaget samt alternativa lösningar, förslagets överensstämmelse med EU-rätten och tidpunkt för ikraftträdande i sin konsekvensutredning. Regelrådet bedömer vidare att beskrivningen av berörda utifrån antal, storlek och bransch, påverkan på företagets kostnader, tidsåtgång och verksamhet samt konkurrensförhållande är tillräckligt tydlig. Däremot saknas en beskrivning av hur förslagsställaren ser på behovet av speciella informationsinsatser, vilket är en brist.

Vidare saknas också beskrivningen av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden och särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning i förslagsställarens konsekvensutredning. I det nu remitterade ärendet är det, såvitt Regelrådet kan bedöma, svårt att se hur särskilda hänsyn skulle kunna tas till små företag. Regelrådet har heller inte för egen del kunnat identifiera påverkan på företagen i andra avseenden. Utelämnade beskrivningar i de ovannämnda delarna kan därför godtas i detta ärende.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 3 april 2024.

I beslutet deltog: Anna-Lena Bohm, ordförande, Peter Nilsson, Hans Peter Larsson, Lennart Renbjör och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av: Steven Wall.

Anna-Lena Bohm
Ordförande

Steven Wall
Föredragande